

Celem projektu jest zbadanie strategii i wzorów emancypacyjnych dostępnych dla kobiet pracujących w fabrykach na terenie Królestwa Polskiego w drugiej połowie XIX wieku i na początku wieku XX.

Poprzez badania realizowane w projekcie chcę stwierdzić, czy robotnice fabryczne, stanowiące na przełomie XIX i XX wieku blisko 40% pracowników fabryk na terenie Królestwa Polskiego, miały możliwość dopasowania swojej sytuacji życiowej do wzorców emancypacji kobiet, które proponowane były przez kobiety z klasy wyższej i dla kobiet z klasy wyższej. Innymi słowy, chcę dowiedzieć się, czy dla robotnic fabrycznych dostępne było postulowane przez aktywistki emancypacji upodmiotowienie poprzez pracę zawodową (rozumiane zgodnie z wyrażoną w *Drugiej płci* koncepcją Simone de Beauvoir).

Badania skupiają się na analizie dyskursu dotyczącego robotnic fabrycznych w drugiej połowie XIX wieku oraz ich możliwych związków ze środowiskiem emancypacyjnym. Poprzez skonstrastowanie z indywidualnymi historiami, badanie ma również na celu jak najdokładniejsze odtworzenie jakichkolwiek informacji co do tego, jaki stosunek do dyskursu emancypacyjnego miały same robotnice. Badania skupiają się na analizie dyskursu prasowego (prasa popularna oraz prasa feministyczna), jak również tekstów perswazyjnych aktywistek emancypacji. Drugą częścią badań jest analiza wywiadów etnograficznych przeprowadzanych z robotnicami z fabryk w Żyrardowie i w Łodzi, które rozpoczęły swoją pracę w latach dziewięćdziesiątych XIX wieku, skupiająca się na analizie indywidualnej perspektywy kobiety, pracownicy fabrycznej z omawianego okresu. Trzecim źródłem są pamiętniki robotnic (pracujących we wskazanym okresie), zebrane z różnych publikacji pamiętnikarskich z okresu od lat trzydziestych do siedemdziesiątych XX wieku.

Temat ten jest ważnym tematem w badaniach historii kultury. Po pierwsze, badania nad wykluczonymi i przywracanie im głosu, a tak postrzegam robotnice fabryczne, wykluczone z powodów płciowych i ekonomicznych, dają historii kultury pełniejszy i bardziej obiektywny obraz badanego okresu w kulturze. Po drugie, problemy poruszane w dyskursie dotyczącym pracy kobiet są aktualne również we współczesnej debacie publicznej – sprawa parytetów, zasadności urlopów macierzyńskich, powinności rodzinnych i zawodowych, wprowadzania edukacji neutralnej płciowo. Poznanie i zrozumienie źródeł tych problemów może wnieść wiele nie tylko w badania historii kultury, ale również pomóc zrozumieć i rozwiązać współcześnie narosłe kontrowersje.